

1.1 Patarlės ir priežodžiai

Patarlė – pastovus, dažniausiai vaizdingas, turintis perkeltinę reikšmę pasakymas, kuriuo kas nors patariama, pamokoma, paskatinama, sudraudžiama, perspėjama arba apibendrinama. Patarlė paprastai būna sakinio apimties.

Pavyzdžiui: *kalk geležį, kol karšta; iš guolio nekepsi raguolio; vienos motinos nevienoki vaikai.*

Priežodis – tai frazė, replika, kuria apibūdinamas koks nors įvykis, faktas, išreiškiantis vertinimą. Priežodis gali būti trumpesnės sintaksinės struktūros.

Pavyzdžiui: *devintas vanduo nuo kieseliaus; nei šaukti, nei plaukti.*

Dalis lietuviams žinomų **patarlių ir priežodžių labai seni**, mus pasiekę iš **antikinės literatūros, Biblijos**.

Nemažai literatūrinės kilmės posakių atsirado iš **pasakėčių**. Akivaizdus patarlių bei priežodžių ir kitų tautosakos žanrų ryšys. **Lietuviai turi iš pasakų, sakmių, anekdotų kilusių patarlių bei priežodžių.**

1. Perskaitykite ir aptarkite, kuo skiriasi patarlės ir priežodžiai.
2. Aptarkite pateiktus pavydžius.
3. Kokios kilmės gali būti patarlės ir priežodžiai?
4. Kas yra ilgesnės apimties – patarlės ar priežodžiai?
5. Prisiminkite, galbūt jums teko girdėti patarlių ir priežodžių. Pateikite pavydžių.

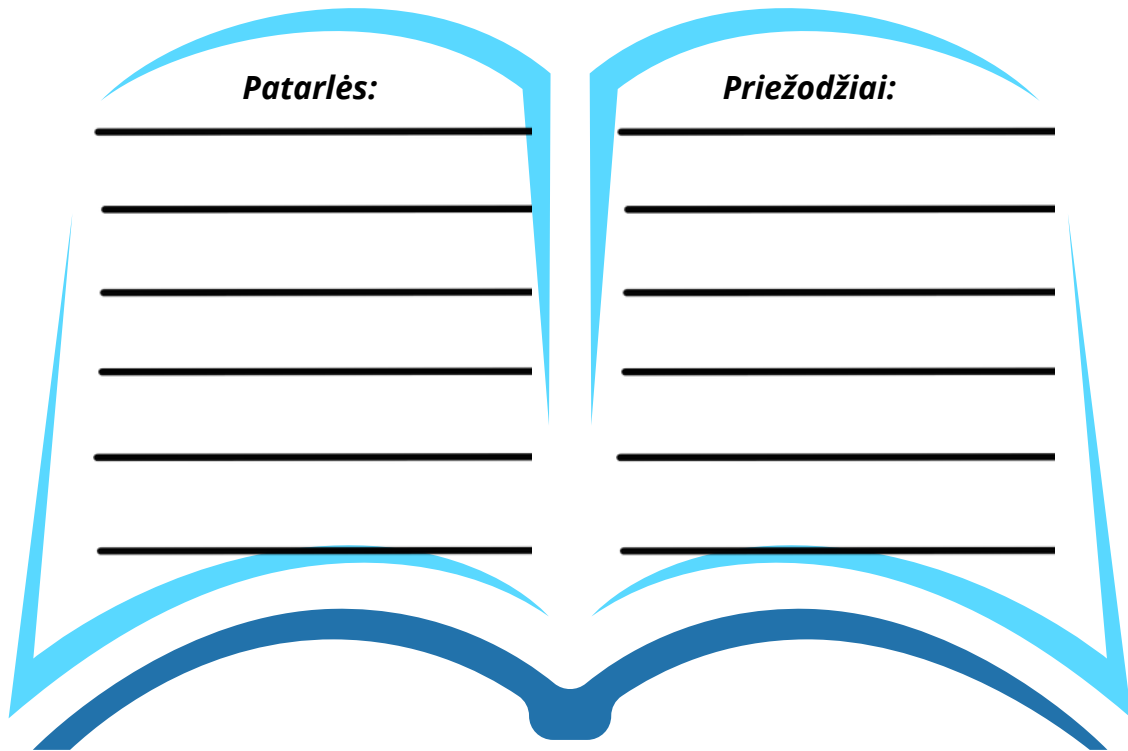

*Patarlės ir priežodžiai apibendrintai gali būti vadinami **posakiais**.*

Nauji, neaiškūs žodžiai ir posakiai:

1.1 Patarlės ir priežodžiai

1. Į tinkamus knygos puslapius sudėliokite išsibarsčiusias patarles ir priežodžius.
2. Aptarkite posakių reikšmę.
3. Ar jūsų aplinkoje šie posakiai vartojami? Pateikite pavyzdį žodžiu.
4. Pasirinkite vieną posakį ir nupieškite jam iliustraciją.

Lenk medį, kol žalias, mokyk vaiką, kol mažas.

Vilką mini, vilkas čia.

Gudrus kaip lapė.

Nei į tvorą, nei į mieta.

Šaukštai popiet.

Obuolys nuo obels netoli rieda.

Dovanotam arkliui į dantis nežiūri.

Nekask duobės kitam – pats įkrisi.

1.1 Patarlės ir priežodžiai

1. Raštu paaškindite posakių reikšmes.

Juodos rankos – balta duona, baltos rankos – juoda duona.

Ne mano kiaulės, ne mano pupos.

Aukštai lèksi, žemai tūpsi.

Ne viskas auksas, kas auksu žiba.

Kalk geležj, kol karšta.

2. Pažiūrėkite ir pasakykite, kuriems posakiams geriausiai tinka iliustracijos.

